

SINTEZĂ

a raportului de evaluare actuarială din noiembrie 2012 , efectuat la comanda Casei de Asigurări a Avocaților .

Raportul a fost întocmit ca o lucrare necesară Consiliului Uniunii Naționale a Barourilor din România la emiterea unei hotărâri referitoare la specializarea fondurilor , hotărâre care să intre în vigoare la 01 ianuarie 2013, conform hotărârii Congresului Avocaților din iunie 2012.

I. Prin natura sa , raportul de evaluare actuarială , întocmit în conformitate cu prevederile Directivei nr.2003/41/CE și Directivei nr.2009/138/CE , evaluează:

- obligațiile de plată ale Casei,
- contribuțiile viitoare ale membrilor actuali ai Casei .

Din compararea fondurilor Casei , în care se includ fondurile actuale ale sistemului și contribuțiile viitoare ale membrilor actuali – cu obligațiile sistemului , rezultă rata de finanțare a sistemului .

Raportul actuarial din noiembrie 2012 constată că valoarea actuală a fondului (octombrie 2012) este de 336 milioane lei , contribuțiile viitoare ale membrilor actuali sunt de 2.777 milioane lei (totalul fondurilor actuale și viitoare fiind de 3.113 milioane lei) iar obligațiile totale de plată sunt de 4.298 milioane lei .

Expertul constată o obligație nefinanțată de 1.184 milioane lei , reținând rata actuală de finanțare ca fiind de 72,43%.

În anul 2011 (raportul actuarial anterior) rata de finanțare era de 73,32% , în anul 2012 rata de finanțare scăzând cu 1,21%.

Expertul analizează scăderea ratei de finanțare și concluzionează în sensul că această scădere se datorează în principal scăderii veniturilor avocaților și , implicit , a contribuțiilor acestora la sistemul de pensii (cota de 10%).

Expertul actuarial analizează impactul măririi vârstei de pensionare, în cazul femeilor , de la 60 de ani la 63 de ani , ca în sistemul public și constată că , în condițiile în care s-ar modifica legislația prin majorarea vârstei , rata de finanțare ar crește de la 72,43% la 78,51% (cu 8,39%).

Expertul prezintă evoluția ratei de finanțare a sistemului începând cu anul 2009 .

În anul 2009, rata de finanțare era de 59,56% , ajungând la 72,35% în anul 2010 , 73,32 % în anul 2011 și 72,43% în anul 2012.

Se constată o creștere spectaculoasă a ratei de finanțare în anul 2010 datorită unor măsuri luate de Consiliul UNBR , în principal în legătură cu modalitatea de acordare a indemnizațiilor pentru creșterea copilului dar și a altor măsuri care au determinat evoluția crescătoare a ratei de finanțare .

Este evident faptul că , în perioada 2010 – 2012 , rata de finanțare a suferit fluctuații mici , prin creștere cu un procent în anul 2011 și revenire la rata anterioară în anul 2012 , fiind influențată în principal de veniturile avocaților și , raportat la acestea , cotele de contribuție la sistem.

Ajustarea vârstei de pensionare , ca și în sistemul public, ar contribui în mod evident la creșterea ratei de finanțare .

Expertiza face și o evaluare a filialelor Casei .

Se constată faptul că , în general , ratele de finanțare ale filialelor sunt mai mici decât rata de finanțare a sistemului în întregul său , cu excepția Filialei București, care are o rată de finanțare de 87,14%.

În raport de faptul că numărul membrilor Filialei București reprezintă o parte însemnată din totalul membrilor sistemului , rata de finanțare a acestei filiale a crescut în mod simțitor rata de finanțare a sistemului .

Așa cum concluzionează și expertul , filialele mici , în special cele care sunt înființate pe lângă barourile cu număr redus de avocați (marea majoritate a acestora au dus o politică de restrângere a posibilității accederii în barou) , au o rată de finanțare foarte mică , sens în care exemplificăm : Filiala Harghita , cu o rată de finanțare de 36,30 % , Filiala Caraș-Severin , cu o rată de finanțare 37,01% , Filiala Maramureș , cu rată o de finanțare de 43,25% , Filiala Covasna , cu o rată de finanțare de 44,04%, Filiala Mureș , cu o rată de finanțare 45,93% , Filiala Satu-Mare , cu o rată de finanțare 45,94%.

Marea majoritate a acestora prezintă rate de finanțare reduse datorită numărului mic de membri cotizanți , existând și alte cauze , cum ar fi existența unor investiții (Filiala Maramureș) dar cu impact temporar , posibilitatea de redresare prin creșterea ratei de finanțare fiind mai mare în cazul acestor din urmă situații.

Este de remarcat și faptul că , în cadrul filialelor , rata de finanțare a scăzut în anul 2012 , față de anul 2011, cu procente mai mari decât rata de finanțare la nivelul sistemului , procente ce se găsesc în preajma cifrei 3%.

Creșteri ale ratei de finanțare se regăsesc doar în cazul Filialei Sălaj.

O posibilă explicație a acestor fluctuații rezidă și din faptul măririi sistemului informațional al expertizei actuariale prin mărirea numărului avocaților procesați de la 26.121 persoane la 28.307 persoane .

Nu putem omite faptul că, în cazul Filialei Harghita, apare o scădere dramatică a ratei de finanțare , cu 20,09 procente , situație ce va trebui analizată în mod special , explicațiile putând fi : majorarea numărului de avocați procesați sau scăderea dramatică a veniturilor.

În raport de ratele de finanțare , expertul constată un orizont de solvabilitate diferit :

- inexistent în cazul Filialelor Bacău , Galați , Maramureș ;
- între 1 și 10 ani în cazul Filialelor Caraș-Severin , Brăila , Covasna , Harghita , Mureș , Sălaj , Satu-Mare , Suceava;
- între 11 și 20 ani în cazul Filialelor Bihor , Bistrița , Brașov , Vrancea.

Celelalte filiale au un orizont de solvabilitate acceptabil .

II.Pentru a răspunde la tema propusă , respectiv necesitățile celor două Fonduri (**Fondul de Pensii și Fondul de Asigurări**) , expertul actuarial analizează **compoziția obligațiilor de plată ale sistemului** , reținând faptul că , în cadrul acestora :

- pensiile reprezintă 90,65 % din obligații ;
- celelalte obligații de asigurări (îngrijire copil , maternitate , concedii medicale , ajutoare de deces) reprezintă 2,35%;
- cheltuielile administrative reprezintă 7,01%.

Practic , pensiile reprezintă 90,65 % din obligații (plătite de sistem) iar celelalte obligații de asigurări sociale și cheltuielile administrative reprezintă 9,36 % .

Dacă s-ar avea în vedere aceste procente, ar însemna ca , în cazul specializării fondurilor , 90,65% din contribuții să fie alocate Fondului de Pensii iar 9,36% să fie alocate fondului de asigurări.

Cu toate acestea , ținând cont și de alte aspecte ce trebuie avute în vedere , în special faptul că expertiza vizează obligațiile de plată totale viitoare iar separarea fondurilor este o operațiune imediată ce implică asigurarea finanțării ambelor fonduri , acesta consideră că structura ar fi **de 85 % din venituri pentru Fondul de Pensii și 15% pentru Fondul de Asigurări** .

Fondul de Pensii cuprinde obligații de plată privind următoarele riscuri de asigurare : pensia de invaliditate , pensia anticipată , pensia de urmaș , pensia pentru limită de vârstă și pensia de retragere definitivă.

Fondul de Asigurări cuprinde obligațiile de plată privitoare la următoarele riscuri de asigurare : indemnizația de maternitate , indemnizația de îngrijire copil , ajutor de deces , concedii medicale , cheltuieli administrative .

Expertul actuarial a efectuat propunerea de alocare din fondurile actuale ale filialelor , a unor sume , doar în cazul unor filiale , în vederea asigurării funcționării normale a Fondului de Asigurări. Propunerea se referă la o sumă totală de 11.002.486 lei .

Consiliul CAA , în ședința din 23.11.2012 , a hotărât ca , pe lângă propunerea făcută de expert , propunere ce ține seama doar de posibilitatea sau imposibilitatea unor filiale de a-și asigura necesarul pentru Fondul de Asigurări, în următorii 10 ani , să facă o altă propunere Consiliului UNBR , în sensul ca , din fondurile disponibile la nivelul filialelor , la 31 decembrie 2012 , 15% să rămână la dispoziția filialelor , urmând a fi repartizată Fondului de Asigurări.

Propunerea ține seama de activitatea filialelor și implicit a barourilor , urmărind ca distribuirea sumelor în cele două fonduri să aibă în vedere situația gestionării fondurilor până în prezent ca și procentele propuse pentru cele două fonduri, în cadrul specializării (85%; 15%) .

Expertul actuarist , în ședința Consiliului CAA din 23.11.2012 a calculat impactul pe care l-ar avea alocarea Fondului de Asigurare a unui procent de 15% din disponibilul existent și a constatat că reducerea ratei de finanțare s-ar face cu 0,84%.

Impactul specializării fondurilor.

Expertul constată că , după specializarea fondurilor , Fondul de Pensii, în 90% din cazuri , prezintă o rată de finanțare mai mică decât fondul unic iar Fondul de Asigurări prezintă o rată de finanțare mai mare .

Expertul concluzionează însă în sensul că, deși rata de finanțare a fondului unic se va diminua , pe termen lung , ar crește siguranța sistemului și s-ar prelungi orizontul de solvabilitate și la nivelul filialelor , ca efect al centralizării Fondului de Pensii .

Expertul argumentează concluziile prin avantajele gestiunii unitare a Fondului de Pensii și înlăturarea insolvențității unor filiale ca urmare a centralizării fondului.

Expertul a calculat rata de finanțare a Fondului de Pensii , după separarea fondurilor și alocarea către Fondul de Asigurări a sumei de 11.002.486 lei , constatând o rată de finanțare a Fondului de Pensii de 68,91%, rată care ar scădea la 68,07% în condițiile în care , către Fondul de Asigurări s-ar dirija 15% din disponibilul existent la 31 decembrie 2012 (peste 44 milioane lei) . Expertul susține că Fondul de Pensii ar avea un trend pozitiv de îmbunătățire a ratei de finanțare până la o valoare viitoare de 82,28%, în cazul specializării fondurilor și centralizării Fondului de Pensii.

Rata de finanțare a Fondului de Asigurări ar fi de 106,38 % , mărindu-se chiar mai mult în condițiile alocării fondului a 15% din disponibilul existent la 31 decembrie 2012.

III. Concluziile expertizei sunt în sensul că :

-în situația actuală , cu fond unic de pensii și asigurări , fragmentat la nivel de filiale , **în următorii 10 ani peste 28% dintre filiale își vor epuiza resursele financiare ;**

-specializarea fondurilor în condițiile menținerii sistemului fragmentat la nivel de filială ar afecta în sens pozitiv solvabilitatea Fondului de Asigurări și în sens negativ solvabilitatea Fondului de Pensii ;

-specializarea fondurilor ar necesita constituirea unui capital inițial al Fondului de Asigurări , de circa 11 milioane lei (peste 44 milioane lei conform propunerii Consiliului CAA) ;

-după aplicarea măsurilor propuse , rata de finanțare a Fondului de Pensii se va reduce la 68,91% (68,07 % dacă se adoptă propunerea Consiliului CAA) iar rata de finanțare a Fondului de Asigurări ar fi de 106,38% și chiar mai mare dacă se adoptă propunerea Consiliului CAA .

IV. Expertul actuarist evidențiază **patru variante posibile de acțiune**, respectiv :

-menținerea sistemului actual (**consecința este epuizarea resurselor a peste 30% din filiale**)

-centralizarea Fondului de Asigurări și menținerea Fondului de Pensii în formă fragmentată la nivel de filială (inacceptabilă propunere deoarece esența fondului este constituită din pensii iar disciplina financiară impune un sistem puternic și centralizat al Fondului de Pensii)

-**centralizarea Fondului de Pensii și menținerea Fondului de Asigurări în formă fragmentată la nivel de filială ;**

-centralizarea ambelor fonduri .

Expertul concluzionează în sensul **caracterului optim** din punct de vedere al solvabilității fondurilor a sistemului **centralizării ambelor fonduri** .

Acesta prezintă singurul dezavantaj al acestei centralizări , dezavantaj ce constă în modificări structurale majore care ar avea implicații negative asupra bunei funcționări a sistemului .

Consiliul CAA , în raport de caracterul specific al fondului , necesitatea unei discipline financiare care să contribuie la evitarea problemelor de solvabilitate în viitor , consideră că soluția **nu numai optimă dar și necesară** rezultată din raportul actuarial este aceea a **centralizării sistemului** , centralizare imposibilă în raport de reglementările legale actuale , cu mențiunea necesității unor analize viitoare și eventualelor propuneri de revizuire a întregului sistem , implicit a bazei sale legale .

Sistemul centralizat ar evita problemele existente la nivelul unor filiale cu privire la posibilitatea sistemului de a achita obligațiile principale (pensiile) , măbind încrederea membrilor asigurați în Casa de Pensii și Asigurări Sociale a Avocaților.

În raport de reglementările actuale , ținând seama de analiza profundă efectuată de expert, Consiliul CAA , preia propunerea acestuia și o susține , în sensul ca Fondul de Asigurări să rămână în gestiunea filialelor pentru asigurarea continuității funcționării acestora iar **Fondul de Pensii să revină într-o gestiune centralizată , unica modalitate de rezolvare a problemelor de solvabilitate cu care se confruntă gestiunea fragmentată a acestuia la momentul actual.**

Consiliul CAA ,